

Verkostossa kehitettyä

Teksti: Merja Jutila
suunnittelija, Asiakas- ja
potilasturvallisuuskeskus

Laiteturvallisuus on erottamaton osa asiakas- ja potilasturvallisuutta. Hoidossa ja hoivassa käytettävien laitteiden tulee olla turvallisia ja niitä tulee osata käyttää oikein. Avuksi laitteiden käytön osaamisen varmistamiseen on laadittu ”Lääkinnällisten laitteiden turvallinen käyttö – opas laite-osaamisen varmistamiseen”.

Laiteosaaminen varmistaa turvallisuutta

Opas on laadittu Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategioiden tavoitteiden pohjalta organisaatioiden tueksi laiteosaamisen kokonaisuuden muodostamiseksi. Oppaan kantavana teemana on riskipohjainen ajattelu laiteosaamisen varmistamisessa. Laiteosaamisen varmistaminen on jatkuvasti käynnissä oleva prosessi, jolla hankitaan uusia taitoja, jo hankittuja taitoja pidetään yllä ja osaamista täydennetään uusien laitteiden tai jo käytössä olevien laitteiden uusien ominaisuuksien osalta.

Oppaassa on hyödynnetty riskiperusteista ajattelua, joka ohjaa osaamisen varmistamista ja siihen liittyviä menettelytapoja. Opas sisältää tietoa laiteosaamisen vastuista, osaamisen varmistamisen menettelyistä ja varmistamisen taajuudesta käytännön läheisesti.

Laitteiden käytön osaamiseen kannattaa panostaa

Lääkinnällisten laitteiden turvallisen käytön edellytyksenä on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Henkilöstön vaihtuvuus, saatavuus, riittävyys sekä lääketieteen ja lääikinnällisten laitteiden nopea kehittyminen aiheuttavat jatkuvia haasteita ja päivivitystarpeita ammattilaisten osaamiseen.

Lääkinnällisten laitteiden käytön osaaminen edistää laiteturvallisuutta ja vähentää laitteisiin liittyviä vaaratilanteita. Myös sääntelyssä edellytetään, että lääikinnällistä laitetta käyttävällä henkilöllä on laitteen turvallisen käytön vaatima koulutus ja kokemus.

Laiteturvallisuus strategioissa

Laiteturvallisuuden asemaa on nostettu esiin jo useammassa asiakas- ja potilasturvallisuusstrategiassa. Strategia vuosille 2017–2021 korosti hoidossa, hoivassa ja palvelussa käytettävien laitteiden ja tarvikkeiden turvallisuutta. Erityistä huomiota

kiinnitettiin laitteiden ja tarvikkeiden käytön osaamiseen.

Strategiassa ja sen toimeenpanosuunnitelmasa painotettiin, että laitteiden turvallisen käytön varmistamiseksi tulisi olla kansallisesti määritellyt kriteerit. Näiden osaamiskriteerien tulisi sisältää yhtenäiset määritykset näytönkriteereistä, näytönvastaanottamisesta ja näytönvastaanottajan osaamisvaatimuksista.

Opas laadittiin asiantuntijoiden yhteistyönä

Vuonna 2019 toimintansa aloittanut itsenäinen asiantuntijoiden verkosto ”Laiteturvallisuusverkosto” alkoi laatia ensitöikseen laiteturvallisuussuunnitelmaa, jonka yhtenä osana oli laiteosaamisen kansallinen malli.

Marraskuussa 2020 kansallisen osaamisen mallin työstöä jatkettiin ryhmässä, johon saatiin mukaan Laiteturvallisuusverkoston lisäksi osallistujia Fimeasta, STUK:ista, Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistyksestä sekä Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksesta. Ryhmä työskenteli tiiviisti puolentoista vuoden ajan ja tuotoksena syntyi ”Lääkinnällisten laitteiden turvallinen käyttö – opas laiteosaamisen varmistamiseen”.

Opasta ovat olleet kirjoittamassa **Virpi Korhonen, Sari Lintunen, Tarja Vainiola,**

Arto Helovu, Tommi Hietamies, Merja Jutila, Maija Kinos-Jehkonen, Anne Kokko, Miia Kämppe, Reija Lipponen, Mari Liukka, Kristiina Piironen, Sari Roos, Tuula Saarikoski, Annika Takala, Marjo Tienari ja Minna Ylönen.

Oppaan julkaisusta tullaan kertomaan Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen verkkosivulla asiakasjapotilasturvallisuuskeskus.fi.

